

ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕВОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Державна фінансова підтримка галузевого підприємництва в сільській місцевості є однією зі складових системи державного регулювання, і, за своїм змістом включає різні форми, способи й інструменти впливу на функціонування аграрного бізнесу загалом. Крім того, державна політика щодо бюджетного, кредитного, цінового, регуляторного та інших сфер державного стимулювання галузевого підприємництва у сільській місцевості забезпечує продовольчу безпеку населення. Вона об'єднує в собі адміністративно-правовий вплив, заходи обмежувального характеру (товарну та фінансову інтервенцію), фінансову підтримку виробництва сільськогосподарської продукції (у формі бюджетної позики); кредитну підтримку, податкові преференції [4]. При цьому за основу береться багатоукладність галузі, яка в умовах децентралізації сільських територій вимагає утворення галузевого підприємництва (тобто, «селоутворюючих» господарств), власники яких проживають у сільській місцевості.

Зазначимо, що поетапне здійснення фінансово-економічного та бюджетно-соціального розвитку з спрямуванням залучених фінансових ресурсів у безперервність процесу взаємозв'язку управління виробництвом, переробкою та зберіганням продукції для цільового фінансування суб'єктів галузевого підприємництва впливає перерозподіл структури податкових надходжень на регіональному та місцевому рівні, який враховує інституційне середовище фіскальної політики держави. Інституційна допомога вищого рівня може бути необхідною для фінансування місцевих проектів капітального будівництва. Ця допомога може приймати форму муніципальних фінансових корпорацій, які працюють на комерційному принципі, використовуючи більш високий кредитний

рейтинг для формування муніципальної кредитоспроможності. При цьому основним інструментом політики фіскальної консолідації, спрямованої на збільшення податкових надходжень до бюджетів та забезпечення адаптивної податкової системи є перерозподіл податкового навантаження на споживання, нерухоме майно та екологічні витрати. Такі зміни у структурі оподаткування генерують статичний і динамічний прирости ефективності [9].

У формуванні правил фіскальної децентралізації мезорівня, визначальним є розрахунок оптимальної частки розподілу дохідних та видаткових повноважень, що передаються на місцевий рівень та визначаються індикаторами фіскальної автономії та фіскальної значущості, точка еталону яких ґрунтуються на мінімізації міжбюджетних трансфертів, за умов конвергенції регіонального розвитку галузевого підприємництва. Відповідно, для забезпечення політики фіскальної децентралізації сільських територій та обґрунтування прогнозних сценаріїв фіскальної консолідації в регіонах, при зміні інституціонального середовища державної фінансової підтримки галузевого підприємництва, використовується оптимізаційна модель, яка визначає максимізацію індексу фіскальної децентралізації місцевих бюджетів. При цьому, специфічними критеріями, які визначають сценарії фіскальної консолідації податкових надходжень до місцевих бюджетів за умови максимізації індексу фіскальної децентралізації є мінімізація дискреції, компенсація та компромісність, фіскальна достатність, компліментарність, а також послідовність змін параметрів оподаткування та гнучкість концепції, яка дозволяє швидко реагувати на зміни інституціонального середовища державної фінансової підтримки галузей сільського господарства, через вплив зовнішніх та внутрішніх правил фіскальної децентралізації.

Національна система державної фінансової підтримки галузевого підприємництва з акцентом на децентралізований вектор розвитку сільських територій виокремлює пріоритетні її напрями, які представлені на рис. 1. Формуючи довгострокові фінансові цілі, держава забезпечує належну підтримку розвитку галузей сільського господарства при виборі оптимальних сценаріїв використання фінансових ресурсів, враховуючи цільову їх спрямованість.

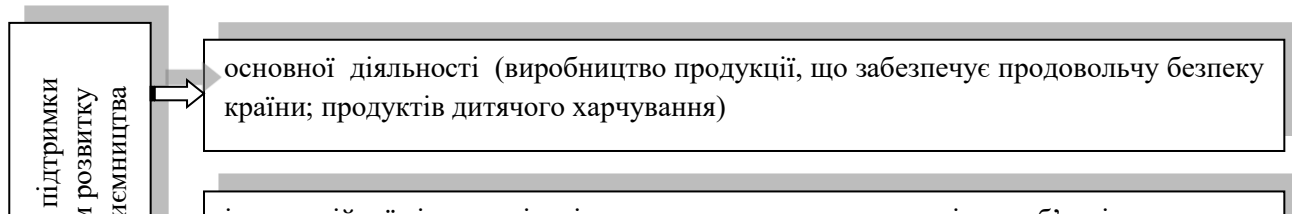

Рис. 1. Комплекс заходів підтримки цільових програм розвитку галузевого підприємництва сільських територій

Джерело: розроблено автором за даними [1; 2]

Необхідно зазначити, що побудова на макро- та мезоекономічному рівні багатофункціональної та багатоканальної системи формування й використання фінансових ресурсів має бути стійкою до внутрішніх та зовнішніх факторів інституціонального середовища, відповідати вимогам світових інституцій в контексті міжнародної торгівлі. При цьому зміни інституційного середовища доводять необхідність впровадження детермінантів фіскальної децентралізації, які забезпечують найбільшу ефективність надання послуг, просування демократичних реформ, а також сприяння економічного розвитку і скорочення бідності. У той час як характер і ступінь фіскальної децентралізації в Україні до теперішнього часу були сформовані значною мірою політичними реаліями, а її ефективність залежить від інституційного дизайну і потенціалу на всіх рівнях управління.

Одним з важелів впливу на фіскальні процеси місцевого рівня, де територіальні громади та їх представницькі органи стають більш наближеними до складання та виконання місцевого бюджету є створення механізму дії податку на виведений капітал, який за своїм змістом містить інвестиційну складову, стимулює до збільшення обігових коштів та можливість їх реінвестування на розширення виробництва (поповнення власного капіталу) і, як наслідок, забезпечує зростання рівня підприємницької активності, встановлює прості і прозорі правила оподаткування юридичних осіб, усуває дискретність, зупиняє відтік капіталу з країни, зменшує фіскальний тиск на бізнес, надає відчутний позитивний ефект для

економіки України у вигляді стабільного економічного зростання в середньому на 4,5-5,5% за рік [3].

Вирішення питання зміна класичної системи прибуткового оподаткування юридичних осіб податком на виведений капітал, сприятиме: по-перше, збільшенню інвестицій, адже оподаткуванню буде підлягати не весь отриманий прибуток, а лише та його частина, яка фактично сплачується фізичним особам у вигляді дивідендів, а також капітал, що остаточно залишає податкову систему; по-друге, зменшенню адміністративного навантаження через обмежений перелік транзакцій з неплатниками податку, який пов'язаний з виведенням капіталу різними шляхами з податкової системи; по-третє, покращенню доступу до кредитних коштів, за відсутності необхідних маніпуляцій щодо показників фінансової звітності з метою оптимізації податкових платежів; по-четверте, позитивному впливу на підприємницьку активність, через отримання можливості самостійно приймати рішення щодо часу сплати податку та інвестування підприємницької діяльності.

Список використаних джерел

1. Олійник О.В. Критерії державної підтримки сільськогосподарських підприємств. Економіка АПК. 2013. № 2. С. 49-53.

2. Про схвалення Концепції розвитку сільських територій: розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.09.2015 р. № 995-р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995-2015-%D1%80>.

3. Trusova N.V. Implementation of the results of fiscal decentralization of Ukraine and the countries of the European Union / N.V. Trusova, I.A. Kohut, S.A. Osypenko. N.G. Radchenko, N.N. Rubtsova // Journal of Advanced Research in Law and Economics, 2019, 6(44), 1649-1663.

4. Черніков Д. Модернізація системи державної підтримки суб'єктів господарювання в Україні. Київ: НІСД. 2013. 28 с. URL: <http://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2016/05/Доповідь-НІСД.pdf>